

het gesticht Bloemendaal, verzoekt op te treden in den dienst des Woords en der Sacramenten. Ofschoon de officiële beschiedten ter tafel zijn, kan de Classis toch niet komen tot een heldere voorstelling van de kerkelijke positie van genoemde broeder. Besloten wordt daarom aan de kerk van den Helder inlichting te vragen, omtrent de ambtelijke betrekking tot haar van Dr. Boomsma.

Eene ernstige zaak komt thans in behandeling. Het is de missie van den kerkeraad van Rotterdam B inzake de zending. Genoemde kerkeraad heeft daarin mede, onder biddend opzien tot den troon der genade, het voornemen te hebben opgevat, eenen dienaar des Woords uit te zenden tot den arbeid der zending op Midden-Java ten Noorden, en komt nu tot de Classis met deze vraag: „Is er in den kring van uwe Classis niet een dienaar des Woords, wien, naar het oordeel over vergadering, de geschiktheid niet kan ontzegd worden om te worden uitgezonden, en van wien mag worden ondersteld, dat, zoo een wettige roeping op hem werd uitgebracht, deze voor hem een zaak van ernstige overweging zou uitmaken?”

Verschiedene broeders spreken hunne gedachten uit. De meerderheid is echter van oordeel, dat men in deze vergadering niet tot een antwoord op genoemde vraag komen kan. Besloten wordt ten slotte een commissie te benoemen, met opdracht binnen den kring der Classis een onderzoek in te stellen, ten einde de volgende vergadering in staat zij, een antwoord op de gestelde vraag te geven. In deze commissie worden benoemd DD. van der Valk en Sikkel. Eindelijk wordt onderzoek gedaan naar de zaak der ineenstemming in de kerken van Den Haag en Scheveningen.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Voor Kinderen.

LOTSWISELING.

XXIV.

Toen de landgraaf dit gelezen had, verzonk hij in diepe gedachten. Hij wist wat met hertog Ulrich was geschied, en begreep ook hoe het een man van zoo hoog hart moest grieven, thans zonder gebied en — gelijk de brief gaf te verstaan — ook zonder middelen te zijn. De landgraaf voelde groot medelijden met den verdreven vorst, te meer wist hij nu dat deze mede de belijdenis der Waarheid was toegedaan, en juist ook daardoor hoogst moeilijk weer tot zijn vroegeren rang zou stijgen. Al aanstonds besloot Philip, grootmoedig als altijd, te doen wat in zijn vermogen was, zonder, gelijk anders wel 'tgeval was, zich de ellende zijns naasten te nutte te maken, door hem louter uit eigenbelang te helpen. Met zulke gedachten vervuld trad hij de ontbijtzaal binnen, waar weldra ook de afgevaardigden der steden verschenen, om hun afscheidsgroeten te brengen.

Onder druk gesprek was een half uur omgeslagen, toen een der gasten uit Zurich, die naast den landgraaf was gezeten, zich de opmerking liet ontvallen, dat de tijden boos waren en men elkaar noodig had. Het voorbeeld van den hertog van Wurtemberg, zoo zeide hij, bewees best, hoe zelfs een machtig heer thans van rijk noch macht zeker was.

„Kent gij dien heer?” vroeg de landgraaf, niet zonder oorzaak.

„Zeker”, was het antwoord. En nu verhaalde de afgevaardigde van Zurich, hoe hertog Ulrich een tijd lang in de Zwitsersche stad had vertoefd, en wat er toen geschied was. „Ook ik ken hem”, sprak Philip. „Was mij een steen van 't hart toen hij weigerde zich te stellen aan 't hoofd der opstandige boeren, die ook ik moest bedwingen. Wel verwachtte ik niet anders van hem, maar de Schrift zegt terecht: „De onderdrukking zou wel een wijze dol maken.” Hij heeft veel geleden en dat kon hem tot bitterheid gebracht hebben. 't Is een wakker heer, die een beter lot had verdiend, zou men zeggen, dan hem treft.”

„Zeker, genadige heer; hij heeft trouwens thans dezelfde vijanden als wij: de Roomsche vorsten en den Keizer. Ware hij voor onzen bond te winnen, hij zou zeker als een wakker en vroom ridder er voor strijden, temeer daar het zijn eigen belang geldt.”

Graaf Philip antwoordde niet, maar knoopte de woorden in 't oor. Toen de heeren vertrokken waren en hij rustig alleen zat, sprak hij bij zichzelf: „Ik zal den raad van mijn ouden magister volgen. Het is waar: het kon zijn, dat we met twintigduizend twintigduizend moesten te gemoet trekken. En nu wordt ik van alle zijden op hertog Ulrich gewezen, die in der waarheid een braaf heer is. Hij kan ons van grootten dienst zijn, — mits Oostrijk er niet van weet, en daarbij zou 't hem uit de ongelukkigheid helpen.”

Op Hohentwiel zat hertog Ulrich, in gesprek met Janowitz. Hij had alles tot zijn vertrek gereed gemaakt, zonder nog juist te weten waarheen, juist wist hij hem verschillende wegen openstonden. Janowitz had het voorbeeld van zijn heer gevolgd, doch ook zonder nog te weten waarwaarts de reis gaan zou.

„Vriendlief”, sprak de hertog, „gij weet, dat mijn verblijf hier niet lang meer zal zijn. Het wordt dus voor u ook tijd te vertrekken, gelijk ik zie dat gij begrepen hebt.”

„Waarheen denkt Uw Hoogheid te gaan?” vroeg Janowitz, die totnogtoe niet gewaagd had daarover te spreken.

„Dat is nog onbeslist”, was 't antwoord, „maar voor alle dingen laat mij u raden, dat gij mij niet vergezelt. Ik heb u in den beginne gezegd, dat u een leven vol moeite en bezwaren wachtte, en gij ziet, dat is uitgekomen. Daarom heb ik, nu de toekomst voor mij donker is, mijn broeder George over u gesproken. Hij heeft mij beloofd voor u te zullen zorgen, en te trachten voor u een plaats te vinden bij een zijner vrienden.”

„O heer”, sprak Janowitz, „laat mij niet gaan! Gij hebt mij eenmaal aangenomen, mij onderwezen en ik heb u reeds vele jaren gediend. Ik heb geen enkelen vriend ter wereld dan u. Mijn bloedverwanten bekommeren zich niet om mij, gelijk gij weet. Ik wil bij u blijven en u verzellen, waarheen gij ook trekken wilt.”

„Maar gij zult wellicht een hard lot hebben, veel ontbering lijden en wie weet wat het einde zal wezen.”

„Met 's Heeren hulp zullen we ook dat te boven komen”, was het antwoord.

„Braaf gesproken”, mijn vriend. „Ik kan niet anders dan uw trouw op prijs stellen, die mij troost in het leed. Daarom wil gij beslist niet anders, het zij zoo, doch dan blijft het voor u rekenering. Alleen, dit beboef ik, belijft het God mij in eer en vermogen te herstellen, zoo zal ik uw trouw en dienst nooit vergeten.”

Janowitz wilde antwoorden, toen plotseling de deur openging en graaf George binnentrad.

De edelknaap verwijderde zich en George op zijn broeder toetredend omhelsde hem hartelijk en sprak:

„Zijt ge reeds beslist waarheen te gaan?” „Ik weet alleen dat ik gaan moet; het overige is Gode bekend.” „Welnu, dan kan ik u wellicht een goede tijding brengen. Hij heeft, naar ik meen, alles ten beste reeds voor u beschikt. Graaf Philip van Hessen heeft mij gevraagd u uit te noodigen tot hem te komen.”

„De jonge graaf van Hessen, waartoe?” „Dat kan ik u niet zeggen. Gij moet weten dat het verbond, waarvan reeds lang sprake was, nu is gesloten. Straatsburg, hier in den Elzas, is ook toegetreden. En nu zou 't mij niet verwonderen als Philip, die van ons geloof is, en die de macht des keizers in den strijd over de Hervorming ducht, uw arm en uw goed zwaard noodig had.”

Hertog Ulrich dacht een oogenblik na en sprak toen:

„Dit is van den Heere geschied en het is wonderlijk in onze oogen. Ik zal gaan George.” En hij ging, van Janowitz verzeld, reeds den volgende dag.

AAN VRAGERS.

„Zou u in de *Herant* de vraag willen beantwoorden, wat betekenis de Rijksappel heeft?” Zoo vraagt onze waarde lezeres W. v. D. te An. en zoo hebben er ons te dezer dagen velen gevraagd, die nu meteen antwoord krijgen.

Die „appel” — waar nu met de laatste feiten ineens ieder aan denkt — heeft een heel geschiedenis.

Ieder weet hoe er oudtijds, vóór de geboorte onzes Heeren en ook nog eeuwen daarna, groote wereldrijken hebben bestaan. Keizer Augustus wordt ons in de Schrift voorgesteld als heerscher over „de geneele wereld” en werkelijk was dat zoo. Het Romeinsche rijk was een wereldrijk.

Tegen 't jaar 500 viel dit rijk uiteen, doch de gedachte er van bleef voortleven. In plaats van het heidensche Romeinsche (of Roomsche) rijk zou nu treden het „heilige Roomsche rijk” met een paus als geestelijk, een keizer als wereldlijk hoofd. Zoo was 't b. v. bedoeld toen Karel de Grote in 800 te Rome door den paus tot keizer werd gekroond. Zijn gebied omvatte reeds weer een groot deel van het oude Roomsche of Romeinsche rijk, en hij trachtte het steeds uit te breiden en tegelijkertijd overal het Christendom in te voeren.

Dat nu heel dit plan niet uit God maar uit de menschen was, kunnen we hier niet nader bespreken. We weten trouwens, 't is nooit uitgevoerd.

Nu echter had men getracht het denkbeeld van zulk een groot christelijk wereldrijk weer te geven door een zinnebeeld, nl. een *bol* die *heel de aarde* voorstelt, met een *kruis* erop dat het *Christendom* betekent. De keizers waren dan zelf de beheerschers der aarde, en hadden den titel van beschermers des Christendoms. Zij werden afgebeeld met dien bol in de hand, ten tekenen van heerschappij. Een appel is 't nooit geweest, al droeg de bol dan ook dien naam.

Hoewel nu 't aardse wereldrijk niet kwam, en de keizers al spoedig in macht daalden, behielden zij toch den appel als tekenen. Hierin volgden hen andere vorsten na, al verloor daardoor de bol ook veel van zijn betekenis, en zoo behoort thans die „appel” tot de tekenen der vorstelijke waardigheid.

Dat zulke rijksappelen, schoon oneetbaar, heel dure appelen zijn, is duidelijk.

Verdere vragen enz. in een volgend nr.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Centrale Diaconale Conferentie.

De commissie door de Diaconale Conferentie tot dat doel benoemd, heeft in den loop dezer maanden aan alle Diaconen van Geref. kerken verzonden een circulaire, houdende advies in zake de beantwoording der namens de Regering gedane vragen. Op nauwkeurige kennisgeving en bespreking in de vergaderingen meenen wij te moeten aandrigen. Mocht eenige Diaconie deze circulaire niet ontvangen hebben, dan gelieve zij een exemplaar aan te vragen bij den heer *Zalsman* te Kampen.

Namens de Commissie ad hoc Dr. G. VAN GOOR.

Bunschoten, Sept. 1898.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BERGEM: Tienhoven en Nieuw-Loosdrecht, S. Vos W. cand. te Amsterdam. — Zevenhuizen (Gron.), S. Veltman, Gees c. a. — Nieuw-Loosdrecht, W. Molter, te Giesdonckoord. — Wilsom (Gr. Benth.), E. Beutema, te Koeverden.

AANGENOMEN: St. Anna-Parochie B. G. Boeken-ogen, te Rarenburg c. a. — Rijswijk (Z.-H.), N. Diemer, cand. te Apeldoorn. — Emlichheim (Gr. Benth.), P. D. de Groot, te Middel.

BEDANKT: Holten, C. J. Bos, te Nijmegen. — Oosterland (Zeel.), A. Voogel, te Gouda B. — Epe, Houtzagers, te Kootwijk.

Nederlandsche Hervormde Kerk. BERGEM: Borssele (Z.-Bv.) en Wilhelmstad, B. R. Knottius, cand. te de Bilt. — Otland en Neder-Blokkland, H. Feykes, te Dordrecht. — Hoogmade c. a., J. Cramer, cand. — Wilp, J. E. de Vries, cand. — Aalsum, C. de Vries, te Hellevoet, — Haaksbergen (Ov.), L. B. Onnes, te IJpendijke. — Dalfsen, G. Boersma, te Hollandscheveld. — Hellevoet (reus. Haafren), D. A. van Krevelen, te Haamstede. — Heerenveen, A. Wunder, te Noord-Gauwe (Zeel.). — Venedaal, N. P. E. G. van Uchelen, te Renwoude. — Makkum c. a., H. Visser, te IJdeghuizen c. a.

AANGENOMEN: Roden, G. Winkles, te Hoorn. — West-Terschelling c. a., G. Vossers, te Sillinge. — Joure, F. Ch. Geerling, te Medemblik. — Hempens c. a., M. C. J. Wanrooy, te Markelo.

BEDANKT: Midwoud, H. Vermaas Jr., te Hensbroek. — Amersfoort, P. S. Meurberg, te S. Graafeland. — Berlicum c. a., J. A. Schults, te Aardenburg. — Herbijum, L. B. Onnes, te IJpendijke. — Slidrecht, G. Salomons, te Sauwert. — O. en W. Souburg (Walch), W. J. Aalders, te Buiskloot. — Wouterswoude, N. C. Bakker, te Wijngaarden c. a.

Hellou, D. A. van Krevelen, te Haamstede. — Waspij, T. Stijter, te Groot Lint en Heer Oude-lands-Ambacht. — Naarden, L. Knappert, te Assen.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt bevestigd verzoekt, de abonnementsgelden over het kwartaal, geldig tusschen 30 Sept. 1.1., ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan

De Administratie van „De Herant”

Amsterdam.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Oct. 1898.

Advertentien.

Heden herdenken onze geliefde Ouders, KLAAS FLOOR EN MARIA CORNELIA VERSLUIS, den dag waarop zij vóór 40 jaar in den Echt verbonden werden.

Uit aller naam, J. FLOOR.

Wons. 7 Oct. 1898.

Met dank aan den Heere hopen wij 18 Oct. a.s. te herdenken, dat onze geliefde Ouders,

H. ROLLOOS EN P. LOOJE,

voor 25 jaren in den Echt werden verbonden.

Hunne dankbare kinderen, WILHELMIJNTJE ROLLOOS, ARNOLDUS ROLLOOS, MAARTJE L. A. ROLLOOS.

Nieuwerkerk vld. 11st, Oct. 1898.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

Prinsengracht bij de Prinsstraat,

No. 157.

AMSTERDAM.

Bij den uitgever D. DONNER, te Leiden, is verschenen:

VOORTVAREN,

DOOR

Mr. D. P. D. FABIUS.

Prijs f 3.25.

VRIJE UNIVERSITEIT.

De jaarlijkse BIDSTOND zal, zoo de Heere wil, gehouden worden op Woensdag 19 October o. k., des avonds te half acht uur, in de NIEUWE KERK aan de Keizersgracht.

Voorzanger: **DS. C. VAN PROOSDIJ,**

Predikant te Leiden.

Namens het Locaal Comité,

H. BIJLEVELD, Voorzitter, G. H. A. GROSHUDE, Secretaris.

Amsterdam, 7 October 1898.

Voor Heeren Directeuren, Curatoren, Professoren en hunne Dames, blijven de banken bezijden het Douthuys gereserveerd.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Lidmaatschap jaarlijks f 5.—, waarvoor men voor minstens f 5.— ontvangt en bovendien uit het fonds der Vereeniging gratis voor f 5.— aan boeken bijkleeft.

In 1898 verschenen:

C. W. H. v. d. POST, Piet Uys. f 1.20 (Gebonden f 1.50.)

F. BETTEX, Natuur en Wet. „ 2.75 (Gebonden f 3.40.)

I. A. WORMSER, Van Amsterdam naar Pretoria, acht maanden in Pretoria. Met 80 platen en portretten. „ 1.90 (Gebonden f 2.50.)

zoodat de leden in 1898 voor. f 5.85

aan nieuwe boeken ontvingen, behalve de f 5.— ter hunner keuze.

Amsterdam. HOEKHANDEL.

Pretoria. HÖVEKER & WORMSER.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

HOEKHANDEL.

P. VAN ELJK, Firma JOHANNES KRAMER & Co. DAM 15-17, AMSTERDAM.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO 1/2 pCt. onder prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen: Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMANN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE.

Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen

KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

ORGEL.

Te koop aangeboden een prachtig Amerik. Orgel, 14 registers met cloum-harp en echte subbas, voor zeer laag prijs. Dagelijks te zien bij W. KOOIJ, Burgemeester de Roonstraat No. 31, a/d. Noordsingel, te Rotterdam.

Bij de firma G. J. REITS, Boekhandel, te Groningen verschenen en worden steeds met veel succes de onderstaande Vraagboekjes van wijlen Prof. H. DE COCK gedeelteerd:

Vraagboekje over de Bijb. Geschiedenis, 10de druk. f 0.15

Vraagboek over de Geref. Geloofsleer, 5de druk. f 0.30

Kort Begrip (met 2 Hoofdstukken), 19de druk. f 0.10

Kort Begrip 19de druk. f 0.08

Handleiding bij het KORT BEGRIP, 1de druk. f 0.25

Op aanvraag wordt aan H.H. Predikanten franco een stel ter kennismaking toegezonden.

A. DE ROODE & Co., (SCHIEDAM, Opgerecht 1878.)

FABRICANTEN VAN

Oleïne en Loog.

Zeepoeder en Velloogmoel.

Prima kwaliteiten, concurrerende prijzen.

H. HOEKSTRA,

De Heidelbergsche Catechismus

in twee en vijftig leerredenen.

Prijs ingenaald f 3.75; gebonden f 4.50.

HOEKHANDEL.

Amsterdam. VOORHEEN.

Pretoria. HÖVEKER & WORMSR.

Uitgaven van W. KIRCHNER,

Amsterdam.

Uit duisternis tot licht.

Gods leidingen met ELIEZER KROPVELD, Tweede tot op heden bijgewerkte druk. Uitgegeven door Deputaten der Gereformeerde kerken voor de zending onder de Joden.

Prijs f 1.50. In prachtband f 1.90.

(Ten voordele van de zending onder de Joden.)

Daniël Landsmann. Een getuigenis uit Israël, door Ds. E. KROPVELD. Prijs f 0.35.

De Zelfbeproeving vóór het

Avondmaal, door Ds. E. KROPVELD, Zevende druk. Prijs f 0.45.

„Dat heeft de schouwburg

gedaan!” Naar een ware geschiedenis, door Ds. E. KROPVELD, Prijs f 0.15.

Calvinisme en Rechtsweten-

schap. Een studie, door Mr. ANNE ANEMA. Prijs f 1.50.

De Ethiek in de Gereformeerde

Theologie, door Dr. W. GEESINK, Prijs f 1.25.

Leerdwang, rapport, aangeboden aan de

Nationaal Schoolonderwijs, door H. BIJLEVELD, Prof. Mr. D. P. D. FABIUS, Mr. Th. HEEMSKERK, Prof. Dr. J. WOLTER en H. J. VAN WIJLEN. Prijs f 1.25.

Doop en tucht, of klein tractaat van

de tucht der kerken over haar „geloofte” leden, door Ds. W. J. DE HAAS. Tweede vermeerdeerde uitgave. Prijs f 0.50.

De Melodieën der Psalmen en

Lof- en Bedezangen, vierstemmig

voor orgel, bewerkt door L. DOORMTONT. (Het goedkoopste Koraalboek.) Groot formaat, duidelijk notenschrift in stevigen linnen band. Prijs f 1.50.

Hetzelfde, met accoorden in letters (de

methode om zonder enige muziekkennis in zeer korten tijd alle psalmen te leeren spelen) in linnen band. Prijs f 2.15.

Hetzelfde, met de Evangelische gezan-

gen en vervolgband in één band. Prijs f 3.90.

Deze methode is reeds door duizenden gebruikt en alleszins doeltreffend gebleken.

Uit de fonteynen des Heils,

woorden des levens voor iedereen dag des

jaars, door Ds. W. J. DE HAAS. Christelijke scheurkalender voor 1899. Prijs f 0.35.

Troosterkens donkere en

lichte dagen. Een historisch verhaal door J. C. HOMOEI. Prijs f 0.60.

De scheurkalender van Da. De Haas met het verhaal van J. C. Homoei als premie te zamen, prijs f 0.75.

Verre landen en vreemde

volken. Een boek vol vertellingen, versen en platen. Ingeleid door A. J. HOOGENBIRK. In prachtband. Prijs f 1.25.

De Vrouw van den Werk-

tuigkundige. Een verhaal tijdens het

revell, door E. G. VAN CLEEF (E. GERDES). Prijs ingenaald f 1.50; gebonden f 1.90.

Alles franco tegen postwissel, met